

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **I. S.**, zast. advokátem Mgr. Petrem Galiem, se sídlem Sovova 709/5, Litoměřice, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 25. 7. 2005, č. j. 14 Az 107/2004 – 33,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **nepřiznává.**

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností brojí žalobce (dále též „stěžovatel“) proti rozsudku shora označenému, jímž byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 30. 12. 2003, č. j. OAM-6267/VL-10-01-2003; tímto rozhodnutím byla zamítnuta žádost stěžovatele o udělení azylu podle ust. § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a bylo rozhodnuto, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá, že správní orgán a následně i soud nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci před vydáním rozhodnutí a v důsledku toho i nesprávně posoudil žádost o azyl. Důkazy, které si správní orgán opatřil pro rozhodnutí, nebyly úplné, správní orgán nemohl tedy správně usuzovat na skutkové a právní závěry, které pro své

rozhodnutí potřeboval zodpovědět. Stěžovatel má za to, že v jeho případě byly a jsou naplněny předpoklady pro udělení azylu dle příslušných ustanovení zákona č. 325/1999 Sb. v platném znění, je třeba vždy vycházet ze specifík daného případu a nelze rozhodovat pouze na podkladě obecných zjištění o domovské zemi účastníka azylového řízení. Dále se stěžovatel dovolává názoru v Příručce k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydané Vysokým komisařem OSN v lednu 1992 v Ženevě, konkrétně čl. 53; může se stát, že žadatel byl podroben různým opatřením, která sama o sobě ještě nepředstavují pronásledování, ale jsou v některých případech spojena s dalšími zápornými faktory, např. obecné ovzduší nejistoty v zemi původu. Na základě výše uvedeného stěžovatel navrhuje zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci Krajskému soudu v Ústí nad Labem; dále žádá přiznání odkladného účinku kasační stížnosti, nařízení veřejného projednání, ustanovení tlumočnicka do ukrajinského jazyka a osvobození od soudních poplatků.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá její oprávněnost, a tvrdí, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Žalovaný plně odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele učiněná ve správním řízení. S rozsudkem soudu žalovaný plně souhlasí a dodává, že stěžovatelovy námitky týkající se porušení správním orgánem některých ustanovení správního řádu jsou pouze formální. Žalovaný proto navrhuje zamítnutí kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud posoudil v první řadě nezbytnost vydání rozhodnutí o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti dle § 107 s.ř.s. a dospěl k závěru, že o něm není třeba rozhodovat tam, kde se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně; přitom stěžovatel je chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

V souladu s ust. § 109 odst. 3 s. ř. s. je Nejvyšší správní soud vázán důvody kasační stížnosti; to neplatí, bylo-li řízení před soudem zmatečné ust. § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. nebo bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé, anebo je-li napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné /ust. § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s./, jakož i v případech, kdy je rozhodnutí správního orgánu nicotné. Nejvyšší správní soud rovněž neshledal důvody pro nařízení jednání dle ust. § 109 odst. 1 s. ř. s.

Ačkoliv je v kasační stížnosti stěžovatelem spatřováno naplnění kasačních důvodů dle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., tyto stěžovatelem uvedené důvody lze podřadit pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) cit. zákona, jelikož je výslovně napadáno pouze to, že rozhodnutí správního orgánu vyplývá z obecných zjištění a soud tedy nemohl zjistit přesný a úplný stav věci.

Nejvyšší správní soud přezkoumal kasační stížností napadené rozhodnutí Krajského soudu v Ústí nad Labem v mezích důvodu uplatněného ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Důvodem kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., jsou vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytykanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost.

K tomu soud uvádí, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel v napadeném rozhodnutí, je se spisy v rozporu, pokud skutkový materiál, jinak dostačující k učiněnému správnému skutkovému závěru, ve spisu obsažený, vede k jiným skutkovým závěrům, než jaký učinil rozhodující orgán. Skutková podstata nemá oporu ve spisech, chybí-li podklad pro skutkový závěr učiněný rozhodujícím orgánem, resp. je nedostačující k učinění správného skutkového závěru. Z textu kasační stížnosti však nelze zjistit pro její obecnost, jakými konkrétními vadami mělo trpět řízení před správním orgánem, pro které měl soud napadené rozhodnutí zrušit a které stěžovatel v řízení před tímto soudem uplatnil. Stěžovatel v žalobě proti rozhodnutí správního orgánu uvedl mimo jiné tytéž obecné důvody dle správního řádu. Krajský soud se jimi zabýval a jak vyplývá z dokumentů založených v soudním spise, soud vyhodnotil, že si žalovaný opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, takže vycházel ze spolehlivě zjištěného stavu věci. Z odůvodnění rozhodnutí vyplývá, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí; nic ze správního spisu nenaznačuje, že by se žalovaný nezabýval touto věcí odpovědně a svědomitě.

Z obsahu správního spisu je zřejmé, že žalovaný při zjišťování důvodů pro podání žádosti o azyl postupoval korektně. Poskytl procesní poučení, jakož i poučení o pobytu cizince na území České republiky a v rámci jím provedeného řízení mu nelze z tohoto pohledu ničeho vyčíst. Správní orgán dospěl k závěru, že stěžovatel uváděl pouze skutečnosti nepodřaditelné pod důvody pro udělení azylu, ze kterých by bylo možno dovodit, že byl ve své vlasti pronásledován za uplatňování politických práv a svobod a neuvedl v případě návratu do vlasti žádnou konkrétní obavu, kterou by bylo možno považovat za odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo zastávání určitých politických názorů. Skutečnosti uváděné stěžovatelem nelze považovat za pronásledování ve smyslu ust. § 12 zákona o azylu. Stěžovatel neopustil Ukrajinu z důvodů pronásledování za uplatnění politických práv a svobod nebo z důvodů rasy náboženství nebo politického přesvědčení. Podstata stěžovatelova odchodu spočívala v nespokojenosti se situací na Ukrajině. Stěžovatel prohlásil, že již nebyl schopen snášet svévoli a bezpráví a nechtěl žít v zemi, kde člověk nemá zastání a nemůže najít odpovídající práci. Sdělil, že na Ukrajině není možno získat výhodné, dobře placené zaměstnání, dle jeho vyjádření zde lidská práce není doceněna. Hlavní důvod nemožnosti získat zaměstnání s uspokojivým výdělkem spatřoval ve špatně prováděné politice vlády, která zapříčinila nepříznivou ekonomickou situaci v zemi a v nedostatku volných pracovních míst. Dále jako příklad svých potíží popsal problémy, které měl na matričním úřadu v místě bydliště s vystavením potvrzení o rozvodu, kdy po něm úřednice požadovala úhradu poplatku, ačkoliv jej nebyl povinen platit. V dubnu 2003 pracoval pro firmu, u které však nebyl oficiálně zaměstnán, aby za něj zaměstnavatel nemusel odvádět státu daně a nemocenské dávky. Kdyby s tímto stavem nesouhlasil, práci by nezískal. Protože v ČR již pracoval, a to od listopadu 2001 do února 2003, a po návratu do vlasti měl výše uvedené potíže, žádal o vyřízení pracovního víza, aby se mohl vrátit zpět do ČR. Žádost o vízum mu byla odmítnuta a proto si vyřídil vízum turistické. Podnětem pro vstup do azylového řízení byla obava z možného postihu za nelegální pobyt na území ČR po ukončení platnosti víza ke dni 27. 11. 2003

a ztráty pasu. Stěžovatel uvedl, že nikdy neměl problémy s příslušníky ukrajinských ani českých státních orgánů, a že v případě návratu do vlasti se ničeho neobává.

Krajský soud v Ústí nad Labem dospěl při přezkoumávání rozhodnutí žalovaného ke stejnému závěru jako žalovaný správní orgán, tedy že po posouzení osobní situace žalobce a poměrů v zemi původu nebyly zjištěny důvody pro udělení azylu. Ohledně překážek vycestování dle § 91 zákona o azylu soud uzavřel, že stejně jako žalovaný neshledal u stěžovatele existenci taxativně uvedených překážek vycestování.

Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pocítuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávním, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.

Dle ust. § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště. Pronásledováním je ve smyslu § 2 odst. 6 zákona o azylu ve znění účinném v době rozhodování žalovaného třeba rozumět ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady v zemi stěžovatelova původu nebo pokud tato země není schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním.

Poukazoval-li stěžovatel v průběhu správního řízení pouze na obecnou nespokojenost se stavem ukrajinské společnosti, ekonomické problémy, neboť nemohl získat zaměstnání, které by mu zajistilo slušný výdělek a legalizaci pobytu, nejedná se v žádném případě o důvod pro udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu.

Dle ust. § 91 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt cizince neplatí, pokud by byl nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvody jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu anebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, anebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky ČR. Za této situace pak nelze ničeho podstatného vytknout závěru Krajského soudu v Ústí nad Labem, podle něhož stěžovatelem uváděné důvody v zemi jeho původu nejsou překážkou vycestování, jak je podávána z § 91 zákona o azylu.

Dle ust. § 13 zákona o azylu se rodinnému příslušníkovi azylanta, jemuž byl udělen azyl podle § 12 nebo § 14, v případě hodném zvláštního zřetele udělí azyl za účelem

sloučení rodiny, i když v řízení o udělení azylu nebude v jeho případě zjištěn důvod pro udělení azylu podle § 12. Rodinným příslušníkem se pro účely sloučení rodiny podle odstavce 1 rozumí manžel azylanta, svobodné dítě azylanta mladší 18 let, nebo rodič azylanta mladšího 18 let. O takový případ se však u stěžovatele nejedná a z tohoto důvodu nelze toto ustanovení aplikovat.

Podle ustanovení § 14 zákona o azylu lze v případě hodném zvláštního zřetele udělit azyl z humanitárního důvodu, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod udělení azylu podle § 12. Ustanovení § 14 zákona o azylu je kombinací neurčitěho právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování, a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry. Protože správní orgán řádně zjistil a posoudil osobní situaci stěžovatele i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí plně v jeho pravomoci a soud nezákonnost takového rozhodnutí s ohledem na shora vyslovené neshledává.

Nejvyšší správní soud stejně jako Krajský soud v Ústí nad Labem dospěl k tomu, že se žalovaný zabýval všemi podstatnými skutečnostmi, které stěžovatel v průběhu správního řízení uvedl a zhodnotil je řádně po stránce skutkové i právní. V průběhu řízení postupoval žalovaný v úzké součinnosti se stěžovatelem, o čemž svědčí především průběh pohovoru k žádosti stěžovatele o udělení azylu, kdy se žalovaný podrobně a zcela vyčerpávajícím způsobem zabýval tvrzeními stěžovatele ohledně jeho důvodů pro udělení azylu. Žalovanému nelze rovněž vytýkat porušení zásady vyhledávací, neboť povinností správního orgánu bylo zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdil, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené. Z žádného ustanovení zákona však nelze dovést, že by správnímu orgánu vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění. Povinnost zjistit skutečný stav věci dle ustanovení § 32 správního řádu, má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je zřejmé, které skutečnosti byly podkladem rozhodnutí, jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení dostatečných důkazů a při použití právních předpisů, na základě kterých žalovaný rozhodoval. Stěžovatel v podané žalobě neuvedl nic, co by zpochybňovalo skutkový stav, tak jak byl žalovaným zjištěn a v odůvodnění napadeného rozhodnutí popsán. V řízení před správním orgánem tedy nedošlo k tvrzeným vadám v řízení před správním orgánem, pro něž by měl soud rozhodnutí žalovaného zrušit.

K požadavku stěžovatele na ustanovení tlumočnicka v kasačním řízení Nejvyšší správní soud uvádí, že nevyšla najevo potřeba ustanovit tlumočnicka, neboť stěžovatel byl zastoupen zástupcem z řad advokátů a tento je kvalifikován k tomu, aby dostatečným způsobem hájil zájmy stěžovatele. O kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud bez jednání, když neshledal žádný z důvodů ve smyslu ust. § 109 odst.1 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 1 a 7 a § 120 s. ř. s. Protože úspěšný žalovaný žádné náklady neuplatňoval, resp. mu žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly, soud mu nepřiznal náhradu nákladů řízení.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 19. června 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu